

В статье автор делает попытку определить и проанализировать американские концепции теории парламентаризма. Исследуется сущность института парламентаризма как системы осуществления государственной власти.

Ключевые слова: институт парламентаризма, демократическая политическая система, парламент, политико - властные структуры.

**УДК 341.215.2:327(477):(4)
ББК 66.4(4Укр)**

Василь Чернописький

ДІЯЛЬНІСТЬ НЕУРЯДОВИХ АНАЛІТИЧНИХ ЦЕНТРІВ В НАПРЯМКУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО КУРУ УКРАЇНИ

В статті проаналізовано описано неурядові організації України. Зокрема неурядові аналітичні центри, які роблять важливий внесок в розбудову громадянського суспільства в Україні. Вони є відмінним медіатором між суспільством та державою в питаннях Євроінтеграції. Такі неурядові організації займаються проведенням досліджень, публікацією аналітичних звітів та статей, проведенням форумів, семінарів, конференцій тощо.

Ключові слова: неурядові організації, аналітичні центри, громадянське суспільство, держава

Прийнято вважати, що процес розвитку стосунків Європейського союзу та України традиційно розглядається через призму відносин між урядами та інституціями ЄС та України. Тим не менше в ЄС розвиваються інституції суспільного діалогу на рівні цілого Співтовариства, розширюється процес залучення різного роду неурядових суб'єктів при формуванні, консультуванні та оцінці європейської політики. Така тенденція яскраво вказує на те, що ефективна реалізація процесу європейської інтеграції вимагає залучення широкого кола недержавних організацій. Два важливих консультативних органи - Комітет регіонів та Економічний та соціальний Комітет, є основними двигунами розвитку таких відносин у Євросоюзі, а також у процесі розширення Союзу. Таким чином, країни, які хочуть формувати близькі відносини з європейською спільнотою, повинні враховувати участь та активність з боку представників організацій громадянського суспільства чи не на кожному рівні прийняття рішень.

Як показує практика країн, що приєдналися до ЄС, співпраця органів державної влади з недержавними інститутами сприяє діалогу між суспільством та державою. Важливість неурядових організацій також полягає в тому, що останні мають змогу в чіткій а головне лаконічній формі показувати позицію громадськості, що не є можливим без їх участі[3].

Недержавні організації України також являються фактом суспільного та політичного життя країни, важливим суб'єктом політичного процесу. Діяльність неурядових організацій є одним із свідчень того, що в Україні почало формуватись та показувати власну позицію щодо вектору внутрішньої та зовнішньої політики держави громадянське суспільство. Неурядові організації беруть дедалі активнішу участь у формуванні державної політики. На рівні Президента України, Верховної Ради, Кабінету Міністрів зроблені перші кроки до залучення незалежних експертів до вироблення державних рішень. Представники багатьох неурядових аналітичних центрів(НАЦ) беруть участь у дорадчих органах при відповідних державних структурах. Більше того, такі центри, що мають височий рівень довіри громадян можуть бути своєрідним «інтелектуальним мостом» між суспільством та владою[5].

Недержавні дослідницькі інститути являються генераторами свіжих ідей для української влади. Тобто держава може залучати ще один інтелектуальний ресурс, і водночас не витратити власних фінансування.

НАЦ - це не тільки медіатор між ерудованим суспільним сектором і держструктурами, а й важіль громадянського контролю, ініціатор публічних обговорень серед найгостріших проблем, які назріли в суспільному житті[7]. Саме такі центри вперше зацентрували увагу на проблемі тіньової економіки та шляхах її подолання, постійному використанні владою адмінресурсів під час виборів тощо.

НАЦ організують публічні дебати та дискусії з аналізу виборних програм різних партій, проводять екзит-поли, організують різні соціологічні опитування, визначаючи та аналізуючи настрої суспільства. Чітко зрозуміло, що значення недержавних аналітичних центрів зростає вже тепер, у період серйозних внутрішніх трансформацій, коли влада, не маючи нових ідей і рішень, об'єктивно має потребу інтелектуального підживлення, а суспільство - ефективного механізму контролю за її діяльністю.

Будучи генераторами унікальних ідей, нестандартних пропозицій та важливим каналом “фітбеку” між громадськістю і владними структурами, недержавні аналітичні інститути можуть стати потужною рушійною силою об'єднуючого процесу. Вони як невід'ємний елемент громадянського суспільства виконують низку важливих завдань, зокрема: захист соціальних, економічних, творчих, наукових та інших інтересів громадян; формування загальнонаціональної підтримки процесу інтеграції до ЄС.

Шляхами такої діяльності є залучення громадськості для напрацювання ефективної державної політики та популяризації ідеї Євроінтеграції (консолідація громадськості навколо євроінтеграційного курсу та потужна суспільна інформованість про Євросоюз на даний момент є одним з ключових завдань роботи кабінету в європейському напрямку). Також варто звернути увагу на підвищення на даний момент рівня поінформованості серед населення про ЄС, його історію, статус кво і перспективи розвитку, стосунки з Україною, надання інформаційного та аналітичного забезпечення діяльності органів державної влади[6]. Не менш важливим є і створення інструментів регіональної інтеграції, сприяння розвитку механізмів суспільного діалогу, встановлення дружніх стосунків з неурядовими аналітичними центрами країн Євросоюзу, залучення бізнесу до неприбуткової суспільної діяльності тощо.

Публічну політику НАЦ в сфері євроінтеграції умовно поділяють на шість ключових сегментів [3].

Перший – проведення незалежних аналітичних досліджень. Висновки проведеного дослідження зазвичай розміщуються у власному виданні та(або) на інтернет-сторінках організації. До найавторитетніших неурядових організацій можна віднести такі як Інститут суспільно-економічних досліджень, Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова (УЦЕПД), Центр політико-правових реформ (ЦПР), Молодіжний Центр політики та інформації та інші[5].

Другий – міжнародні контакти. Українські неурядові організації здійснюють співпрацю з закордонними аналітичними центрами і передовими аналітиками й експертами з метою спільної реалізації проєктів, обміну інформаційною та аналітичною продукцією, участі в міжнародних зустрічах. Наприклад, партнерські контакти найбільше склалися з європейськими організаціями з Польщі, Великої Британії, Бельгії та Німеччини.

Третій – організація публічних акцій (конференцій, семінарів, круглих столів, брифінгів, дебатів, зустрічей та ін.). Такі заходи є незалежними форумами для проведення дискусій, які сприяють напрацюванню конкретних пропозицій і їх представлення для владних структур. Серед ймовірних учасників: депутати Верховної

ради України, фахівці Головного управління зовнішньої політики Адміністрації Президента України, Комітету з питань Європейської інтеграції Верховної Ради України, науковці, українські та іноземні дипломати, незалежні експерти, представники ЗМІ тощо[3].

Четвертий – проведення соціологічних досліджень громадської думки серед населення України а також експертних опитувань щодо питань що стосуються євроінтеграційного курсу України[7]. Отримані результати є індикаторами стану та перспектив європейської політики України, а відтак, вони повинні активно використовуватися державними органами для вироблення ефективної політики в європейському напрямку.

П'ятий – співпраця з органами державної влади[5]. Вже сьогодні неможна говорити, що влада взагалі не враховує думку аналітиків «третього сектору»[2]. Так, наприклад, у парламентську практику ввійшло активне залучення експертів таких центрів до:

- участі у підготовці та експертизі законопроектів. Окремі народні депутати використовують потенціал аналітичних центрів при підготовці проектів законів. Аналітичні центри активно залучаються до експертиз законопроектів. Однак, така співпраця лише розпочинається, а існуючий аналітичний потенціал наукових і громадських установ використовується недостатньо.

- участі у підготовці парламентських слухань. Експерти аналітичних центрів залучаються до проектування інформаційно-аналітичних матеріалів, виступів під час проведення слухань, розробки різних пропозицій до проектів Рекомендацій за результатами парламентських слухань із кола актуальних проблем (євроінтеграції, стосунків Україна—НАТО, енергетичної стратегії України, законодавства що стосується інтелектуальної власності, забезпечення умов свободи слова й ефективної інформаційної безпеки тощо).

- участі у різного роду громадських радах при парламентських Комітетах. Ці ради є створеними при Комітеті з питань Європейської інтеграції, Комітеті з питань свободи слова та інформації, Комітеті з питань правової політики, Комітеті з питань державного будівництва та місцевого самоврядування. Під час роботи минулого складу Парламенту також діяла і Консультативна Рада при Комітеті у закордонних справах. Однак, діяльність таких рад на жал нормативно не закріплена. Окрім участі в радах, експерти надають свою допомогу комітетам як консультанти на позаштатній основі.

Шостий – співпраця з представниками масмедіа. Даний напрямок діяльності дозволяє недержавним організаціям доносити поизцію громадськості до влади. Фактично кожного дня представники ЗМІ використовують аналітичні матеріали, експертні коментарі, оцінки й прогнози, фактичні дані, результати опитувань НУО[3]. Також, науково-публіцистичні та періодичні видання дуже часто публікують статті експертів неурядових організацій стосовно важливих для всіх питань "європейського вектору" зовнішньополітичної діяльності України.

Підбиваючи підсумки, варто зауважити, що важливість неурядових організацій, а особливо аналітичних центрів є досить великою. Їхня аналітична та медіаторська роль сприяють покращенню розуміння суспільством процесів, що відбуваються навколо євроінтеграції та підвищенню ефективності діалогу між державними інститутами та громадськістю.

1. Артьомов І. В. Проблеми і перспективи входження України в Європейський Союз. – Ужгород: Ліра, 2007. – 384 с.

2. Борисова Ю. [Нова влада і «третій сектор»: у бій аналітиків, як і раніше, не беруть](#) // Дзеркало тижня, 2005.

3. Вінніков О. Ю. Показники розвитку громадянського суспільства в Україні / О. Ю. Вінніков, А. О. Красносільська, М. В. Лациба / Український незалежний центр політичних досліджень. – К.: Агентство «Україна», 2012. – 80 с.

4. Копійка В. В. Європейський Союз: досвід розширення і Україна. – К.: Юридична думка, 2005. – 445 с.

5. Костюк С. Неурядові аналітичні центри в контексті реалізації євроінтеграційного курсу України // Схід. — № 5 (42). — 2001. — С. 50-54.

6. Кудряченко А. І. Європейський вибір України: досягнення, виклики та перспективи // Віче. – 2009. – № 16 (серпень). – С. 2–4.и в контексті реалізації євроінтеграційного курсу України// Схід. — № 5 (42). — 2001. — С. 50-54.

7. Пожидаєв Є. О. Неурядові організації в суспільнополітичному житті України: межі участі та пріоритети діяльності / Є. О. Пожидаєв // Стратегічні пріоритети. – 2007. – № 4 (5). – С. 19–26.

This article describes the scientific non-governmental organizations in Ukraine. In particular, non-governmental think hubs. Non-governmental think hubs make important contributions to the development of civil society in Ukraine. They are a great mediator between society and the state in matters of European integration. In particular, the following non-governmental organizations engaged in research, publishing analytical reports and articles, forums, seminars and conferences.

Keywords: non-governmental organizations, think tanks, civil society, state

В этой статье проанализировано неправительственные организации Украины. В частности неправительственные аналитические центры, которые делают важный вклад в развитие гражданского общества в Украине. Они являются отличным медиатором между обществом и государством в вопросах евроинтеграции. В частности, такие неправительственные организации занимаются проведением исследований, публикацией аналитических отчетов и статей, проведением форумов, семинаров, конференций.

Ключевые слова: неправительственные организации, аналитические центры, гражданское общество, государство

УДК-327(477)

ББК-66.4(4 Укр.)

Василь Шинкарук

ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО КУРСУ УКРАЇНИ

Важливим завданням зовнішньої та внутрішньої політики України є вектор Євроінтеграції. Безліч соціологічних опитувань останніх років свідчать про те, що суспільна думка із цього питання перебуває на стадії формування. Концепт європейської інтеграції в українському суспільстві набуває внутрішньополітичної актуальності та стає засобом внутрішньополітичної боротьби; за висловом А. Умланда, він профанується політиками. Питання європейської інтеграції розглядається через образ Європи, який піддається крайній ідеалізації або крайньому наплюженню, стає гаслом політичних баталій. Тематичні тренди євроінтеграції формують політики з конфронтуючих таборів. У гіршому разі, концепт європейської інтеграції стає цілковитим інструментом передвиборчих баталій, а медіа-холдинги використовують позитивні та негативні міфи й концепції щодо Європейського вибору відповідно до політичного іміджу, який створюється певній політичній силі. З огляду на сказане, напевно можна погодитися з розповсюдженою думкою про дефіцит інформації щодо аспектів євроатлантичної інтеграції в українському суспільстві. Скоріше, українське суспільство має надлишок тенденційної, протилежної за змістом інформації, а саме питання євроінтеграції є вкрай політизованим.

Ключові слова: зовнішня політика, європейська інтеграція, політичний імідж

Українські ЗМІ розподіляються на групи за трьома специфічними ознаками: організаційно-економічною, технологічною та концептуально-політичною. Так, на українському медіа ринку існують паперові видання (журнали та газети); електронні медіа широкого мовлення (, національне радіо, FM-радіомережі та лелеканали);